

לקחה משוב

וצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת פקודי פרשת שקלים התשס"ח

5:37	הדלקת נרות שבת ניו יורק
7:08	מוציא שבת
8:37	סוק"ש מג"א
9:13	סוק"ש גר"א
12:07	הצות

שבת פרשת שקלים ור"ח מוציאים שלשה ספרי תורה
בראשון קוראים פרשת שבוע
בשני פרשת ענייני ראש חדש בשלישי פרשת שקלים
ההפטרה של פרשת שקלים

פנינים לפרשה

עשה את כל אשר ציוה ד' את משה – כל שאמר משה עשה בצלאל חוץ מן המנורה שנתקשה בה עד שהראה לו משה ואמר זה מעשה המנורה, ולא עוד אלא שאף משה נתקשה בה עד שהראה לו הקב"ה. (מדה"ג)

עשה את כל אשר ציוה ד' את משה – ובאף מקום לא מצאנו שיצוה משה את בצלאל, אלא שבצלאל ברוח הקדש שעליו עשה כפי ציוויו ד' את משה. (כלי יקר)

"כל הזהב העשוי למלאכה" (לח, כד) תמה אבן עזרא: מדוע לגבי הכסף פירט משה רבינו כל ההוצאות, ואילו לגבי הזהב לא עשה כן.

ונראה לבאר, שהרי הסיבה שפירט משה בהוצאות הכסף היתה מחמת ליצני הדור שהיו משיחין אחריו שהוא נוטל לעצמו, כמובא במדרש. וכך דרכו של הכילי, שלא די שנתן מעט ובקושי, אלא גם לאחר שנתן מן המעט, מבקש לדעת מה נעשה בו והאם באמת באה הנתיה אל התכלית הרצויה.

ואולם נדיבי הלב ובעלי העין הטובה, דרכם הפוכה מזו של הכילי. הם נודבים ותורמים ברוחב לב ובעין יפה, ואינם להוטים לבדוק ולפשפש מה נעשה בתרומתם. סומכים הם על האיש שקיבל מידם את התרומה כי יעשה בה הישר והטוב.

לפיכך, דוקא ב"כסף" היה משה צריך לפרט מה עשה בו. לעומת זאת, לנוטני ה"זהב" לא היה משה צריך לפרט, שכן הם סמכו עליו כי ינהג בו באמונה. וביישוב. (טעם ודעת)

"ואתו אהליאב" (לח, כג) **ואתו אהליאב** – בצלאל דרשו בצל א-ל ואהליאב אותיות אהל אבי: שידע לעשות אהל מועד לשכון בו אביו שבשמים, שעשה את יריעות המשכן הנקראים אהל. ובחר בבן יהודה הראשון לכל הדגלים ובחר בן האחרון שבכל הדגלים להורות לבני ישראל שכולם שווין לפניו לטובה ולא יתגאה בן הגבירה על בן האמה, שאהבת ד' את ישראל היא בלי שינוי אלא בהשוואה אחת. ועוד ואתו אהליאב: שיהיו שנים בפקודי המשכן ולא אחד, לבל יחשדום, ומזה תקיש לכל גביות צבור. (עץ העת טוב)

"כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקודש, ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר, ושבע מאות וחמשה ושלשים שקל בשקל הקודש" (לח, כד)

כיוור וכאן כתוב ויתן שמה מים לרחצה, שזהו לשון פקודי שנתמלא מה שנפקד ונחסר באלו הכלים שהזכרנו.

המשכן משכן – שנתמשכן פעמיים בעוונותיהם של ישראל. מדרש. ולכן משכן ראשון עם ה' (המשכן) ומשכן שני בלי ה' (משכן). שחסרו בשני ה' דברים שהיו בראשון. (חתם סופר)

משכן העדות – ארבע מאות ועשר שנה, כמנין משכן. היי עדות ששכינה שורה בישראל, זה בית ראשון שעמד ארבע מאות ועשר שנה. (בעה"ט)

משכן העדות – המשכן ששכינה שרתה בו היי עדות שלא היי כל דופי בתרומות המשכן, אחרת לא היתה שכינה שורה בו. (מלבי"ם)

משכן העדות – עדות שנסלח להם חטא העגל: מעשה העגל נתכפר במעשה המשכן ועדות ששכינה שורה בישראל. אשר פוקד על פי משה. לכן שורה ברכה גם בדבר המנוי, כי מנין על ידי פשוט מוציא את הנימנה מן הכלל מה שאין כן משה שכולו דבוק בשורש והמנין אינו מפריד. (שפ"א)

משכן העדות אשר פוקד על פי משה – יש אומרים שדרך הזהב והכסף שחסר מהם כשמתכין אותם וכאן נמצא הכל במשקלו ואל פחת מאומה ועל נס זה קראו משכן העדות, עדות ששכינה שורה בישראל. (כלי יקר)

"ובצלאל בן אורי בן חור, למטה יהודה, עשה את כל אשר ציוה ד' את משה"

(לח, כב) **ובצלאל בן אורי בן חור** – שלוש פעמים נתייחס בתורה כנגד שלוש מעלות שהיו בו; חכמה, בינה, ודעת. (בעה"ט)

ובצלאל... עשה. בצלאל ואהליאב היו האומנין הבקיאים שבכולם – בצלאל מיהודה שנקרא גור ארי ואהליאב מדן שנקרא גור ארי. והמקדש היי דומה לארי (צר מאחוריו ורחב מלפניו ודומה לארי), ובארי נעשו, עלה ארי מסובכו, ובארי עתידין להתמשל בזמן הישועה, והיי שארית יעקב בקרב עמים רבים כארי בבהמות יער. (ר' בחיי בשם מדרש)

"אלה פקודי המשכן, משכן העדות, אשר פוקד על פי משה. עבודת הלויים ביד איתמר, בן אהרון הכהן" (לח, כא) **אלה פקודי המשכן** – אלה פוסל כל הפקודים שבעולם. ואף על פי שאמרו שאין הברכה שורה בדבר המנוי כאן שרתה הברכה. אלה כנגד אלה אלהיך ישראל וכמאמרם, עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצוות. (אוה"ח)

אלה פקודי המשכן – אף על פי שגבאי צדקה הכשרים אין מדקדקין אחריהם טוב שיתנו חשבון, כמו שמצינו במשה רבנו ע"ה שנתן חשבון מנדבות המשכן. (עטורי תורה)

אלה פקודי המשכן – פקודי לשון חסרון וכמו לא נפקד ממנו איש. אלה בגימטריא שלושים ושש כנגד ל"ו צדיקים שבדור שניפקדים בעוון הדור, ואמרו שקשה מיתת צדיקים כשריפת בית אלקינו. (בעה"ט)

אלה פקודי המשכן – וממשה רבנו ע"ה יש ללמוד שזהו היושר האמתי למסור חשבון כדי שלא יתחלל שם שמים, שלא יביאם לידי עבירה לדבר על צדיק עתק (אם לא ימסור חשבון) וממנו יראו וכן יעשו. זהו פשוטו. אשר פוקד על פי משה. ואמרו משכן שנתמשכן פעמיים, ששפך הקב"ה זעמו על עצים ועל אבנים ולא על הנפשות, וכחו של משה רבנו עד היום שבוכות המשכן שבנה אנחנו קיימים. (ישמח משה)

משכן העדות – עדות לישראל שהקב"ה הישרה שכינתו בתחתונים. ואין עדות זו עדות גמורה רק לישראל החונים סביב למשכן שלושה דגלים לכל רוח ורואים בעיניהם בהיעלות הענן ובחנותו על האהל, מה שאין כן הערב רב שהיו חוץ לענני הכבוד והיו מרוחקים מן המשכן שיעור מחנה ישראל, שהוא שנים עשרה מיל. נמצא שפסל הערב רב מעדות זו ולכן לא לקח מאתם נדבה למשכן. (עץ הדעת טוב)

פקודי המשכן – בפרשת פקודי נאמר ונסדר המילוי לפרשת ויקהל: שם כתוב מעשה הארון וכאן כתוב ויתן את העדות אל הארון, שם כתוב מעשה השלחן וכאן כתוב ויערך עליו ערך לחם, שם כתוב מעשה המנורה וכאן כתוב ויעל הנרות, שם כתוב מזבח הזהב וכאן כתוב ויקטר עליו קטורת, שם כתוב מזבח העולה וכאן כתוב ויעל עליו את העולה, שם כתוב

כל הזהב העשוי למלאכה – כל הזהב לא נברא אלא למלאכת המשכן או שיעשה בו מצוות וצדקה ולא לצורך עצמו או להניח לבניו או להתענג בו, וזהו העשוי למלאכה. (תפארת שלמה) לשון עשי'.

זהב התנופה – ומצינו לשון תנופה גם בתנופת אדן לא בכסף, שמוזהב ונחושת נעשו כלים ותנופה פירושה העלאה מכלי הדיוט לכלי גבוה על ידי התכה. ומכסף לא עשו כלים לכן אין בו לשון תנופה. (משך חכמה)

"וכסף פקודי העדה מאת ככר, ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל הקודש"
וכסף פקודי העדה מאת ככר – מחצית השקל לכל אחד מששים ריבוא עולים למאה ככר. המן שרצה להשמיד את ישראל רצה לקנותם בחמשים שקל כל אחד שהוא הערך הגדול שבתורה, וששים ריבוא לפי חמשים שקל הם עשרת אלפים ככר. (ר' בחיי)

"בקע גולגולת, מחצית השקל בשקל הקודש לכל העובר על הפקודים, מנן עשרים שנה ומעלה. לשש מאות אלף ושלושת אלפים, וחמש מאות וחמשים"
בקע גולגולת – עם תרומת המשכן תיקנו ישראל את כל הקומה כולה מהעקב בקע ועד לראש גולגולת, וכך גם יעקב וישראל עקב וראש. (שפ"א)

"ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקודש ואת אדני הפרוכת. מאת אדנים למאת הככר, ככר לאדון"
ויהי מאת ככר הכסף (של מחצית השקל) לצקת את אדני הקודש – האדנים שעליהם עמד גוף המשכן היו ממחצית השקל כדי שיהי לכל ישראל חלק בהם. והיום הלומדים הם המשכן והאדנים הם מחזיקי התורה ומסייעים זה לזה לקיום העולם ועיקר עבודתו של יצר הרע הוא לרפות ידי המחזיקים וכמו מלאכו של עשו שנגע בכף הירך במחזיקי התורה. (ח"ח עה"ת)

מאת אדנים – וכתוב מיוסד על אדני פז: על בגימטריא מאה וכנגדם תיקנו מאה ברכות בכל יום. (בעה"ט)

"ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה וויס לעמודים, וציפה ראשיהם וחישיק אותם"
ואת האלף ושבע המאות – עד שהוא עושה חשבון שחם, שלא הקב"ה את עיניו וראה שהיו עשויים וויס לעמודים. תנחומא. שחם, שלא היתה כונת נותניהם זכה ושלימה ולא ידע מה נעשה בהם עד שהאיר הקב"ה את עיניו שנעשו מהם וויס לעמודים: שיתחברו עם העמודים עם צדיקי הדור ועל ידי חיבורם לקדושה יהיו גם הם קודש. (ספריים)

"ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד לשרת בקודש. ויעשו את בגדי הקודש אשר לאהרן כאשר ציוה ד' את משה"
ועשו את בגדי הקודש.. כאשר ציוה ד' – ולא נזכר לשון זה בעשיות אחרות, ויתכן

שמשום שהיו בבגדים כלאיים לכן נאמר כאשר ציוה ד' את משה, לנביא אחר לא היו שומעים לעשות כלאיים. (משך חכמה)

"וישם אותם על כתפות האפוד, אבני זכרון לבני ישראל, כאשר ציוה ד' את משה"
אבני זכרון לבני ישראל – שיזכרו ששמותיהם חקוקים על האבנים ויתבישו לחטוא, וכמו שדרשו על יוסף. (משך חכמה)

"כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש"
"ירצה הכתוב להודיע נסים שנעשו בזהב המשכן. כי דבר ידוע הוא, כי בעשות האדם כלי מזהב, או משאר מתכות, עכ"פ יתמעט משיעור משקל הזהב שממנו נעשה הכלי ולא יעמוד בשוה משקל הכלי למשקל הזהב, גם מצד המלאכה והעשיה. וגם מצד שצריך לחתוך לחלקים חלקים וכדו', פשיטא שיתמעט מהשיעור שהיה בתחילה.

"ויעוד, בעת שמכין האדם את הזהב לעשות בו מלאכה, כגון שתי וערב לארוג פתילי זהב לעשות מהם מלאכה, מן הנמנע שיקדק וכויון בדקדוק כפי הנצרך לו לא פחות ולא יותר.

"וכאן, הודיע הכתוב שנעשה נס', וכל הזהב העשוי למלאכה היה בכל מלאכת הקודש. ואמר 'כל הזהב', בזה הודיע שלא נתמעט בעת עשיית המלאכה כנ"ל. ואמר 'העשוי למלאכה' הודיע בזה שכל מה שהוכן למלאכה, לא נותר ממנו דבר לבטלה, והכל נכנס במלאכת הקודש". (אור החיים)

"ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה"
"ויכתבו" – לשון רבים. ויש לתמוה, וכי רבים הם שכתבו.

הנה מצינו בגמ' (יומא לה): בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב, אמרו עליו שהיה נוטל ארבע קולמוסין בין אצבעותיו, ואם היתה תיבה של ד' אותיות היה כותבה בבת אחת, אמרו לו מה ראית שלא ללמד וכו', לא מצא תשובה לדבריו וכו'. על בן קמצר וחבריו נאמר "וישם רשעים ירקב".

לכאורה יש להבין, מהי המעלה המיוחדת בכתיבה באופן זה, ומדוע כשלא רצה ללמוד לאחרים, גינו אותו עד שאמרו עליו "ישם רשעים ירקב".

אלא הענין הוא שהיו יכולים לכתוב את השם בבת אחת, ובאופן זה לא היה השם חסר וחצוי אף לרגע קט, ואם כן היה בזה כבוד ה', ולפיכך גינו אותו כשלא רצה ללמד אומנות זו.

לפי"ז יש לפרש, שלכן נאמר בציץ "ויכתבו" לשון רבים. אכן שם השם נכתב ע"י ארבעה אנשים, כדי שיהיה נכתב בבת אחת ולא יהיה חסר אף לרגע כמימרא. (אדמו"ר רא"מ מגור)

"ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו"
לכאורה, היה מן הצורך להקדים ולומר "ויעשו בני ישראל" ורק אחר כך להוסיף ולומר "ותכל כל עבודת משכן אהל מועד".

לכן באה ההדגשה בתוכן הפרשיות של תרומה-תצוה לומר לנו, שבבנין המשכן היו התכנית והפעולה עולות בד בבד, ולא היה

שום חסרון ומיעוט אור מן הכח אל הפועל, מן הציווי אל העשיה. "כאשר צוה ה' את משה כן עשו".

(רבי יצחק הוטנר)

"ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו"
גם לאחר שנבנה המשכן, לא חשבו בני ישראל לפטור את עצמם משמירת התורה והמצוות. וזהו שבא הכתוב לספר, כי גם לאחר שכלתה עבודת המשכן, מכל מקום המשיכו בני ישראל לעשות ככל אשר צוה ה' את משה. (דברי שאול)

פסוק

בא פסוק זה להורות, כי אם לא היה משה המצוה, לא היה ביכולתם לעשות כאשר צוה ה', ונמצא כי עשיית בני ישראל תלויה בציוויו של משה. (האדמו"ר מקוצק)

"ומשחת את מזבח העולה ואת כל כליו. וקידשת את המזבח והי' המזבח קודש קדשים"
ומשחת את מזבח העולה – מיום השמיני והלאה משחקריבו עליו נקרא מזבח העולה, ולפני כן נקרא מזבח הנחושת. (נצי"ב)

"והלבשת את אהרן את בגדי הקודש ומשחת אותו וקידשת אותו, וכיהן לי"

וקידשת אותו וכיהן לי – שהוא (הקדושה) קיים לעולמי עולמים, ואפילו כהן היותר פחות במעלה כל שהוא מזרע אהרן יש בו ואף על פי שאינו ניכר שמץ של קדושה, כי האדם יראה לעיניו וד' יראה ללבב וכבר הבטיח על ברית כהונה. (ר"צ הכהן)

"ומשחת אותם כאשר משחת את אביהם וכיהנו לי. והיתה להיות להם משחתם לכהונת עולם, לדורותם"
ומשחת אותם כאשר משחת את אביהם – במעלתו של אהרן לא קינא משה, אך אולי קינא במעלת בניו של אהרן לעומת מעלת בניו הוא, לכך אמר לו הקב"ה ומשחת אותם כאשר משחת את אביהם, בשמחה ובלב שלם. (משך חכמה)

"ויפרוש את האהל על המשכן; וישם את מכסה האהל עליו מלמעלה, כאשר ציוה ד' את משה"

כאשר ציוה ד' את משה – כנגד מה שאמר מחני נא מספרך כתוב על כל דיבור ודיבור כאשר ציוה ד' את משה, והם שמונה עשר פעם ופעם אחת וכל אשר ציוה ד', וכנגדם תיקנו שמונה עשר ברכות ואחת ברכת המינים. (הרא"ש)

"ויקח, ויתן את העדות אל הארון, וישם את הבדים על הארון. מלמעלה"
ויקח – לקח את הלוחות מתוך ארון עץ שהי' בתוך אהל משה. ויתן. שם אותם בתוך ארון הזהב שעשה בצלאל. (פירוש הטור)

כל זהב – בה' הידיעה. חמשה מיני זהב: חת, נזם טבעת, כומז, כל כלי זהב, וכנגד חמשה עינויים שנעשו להם במצרים: פרך, מרר, עינוי, לחץ, ועבודה קשה. (בעה"ט)

"ויערוך עליו ערך לחם לפני ד', כאשר ציוה ד' את משה" (מ, כג)
ויערוך עליו ערך לחם לפני ד' – ויערוך, משה רבנו ע"ה ערך הלחם. כאשר ציוה ד' את משה. ביום השבת יערכנו. אבל הוא לא אכל מלחם הפנים כי כשהגיע זמן אכילתו לא הי' כבר כהן, ואהרן ובניו אכלוהו. (מהרי"ל דיסקין)

"ותכל כל עבודת משכן אהל מועד, ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ד' את משה, כן עשו" (לט, לב)
ותכל כל עבודת משכן אהל מועד – ותכל כולל גם מעשה המנורה שנעשתה מאלי. וירמוז גם כן לנאמר בתהלים כלתה נפשי לחצרות ד' שעשו כל העבודה בחשק. ויעשו בני ישראל. אף על פי שלא עשו אלא בצלאל וחכמי לב הרי ישראל הסכימו עליהם. ועוד נראה מכאן שחיבר הקב"ה את כלל ישראל זה בזה ויזכו זה לזה כי התורה ניתנה להתקיים רק בכללות עם ישראל, כי תרי"ג המצוות יש בהם לכהנים ולא לישראלים לאנשים ולא לנשים, ויזכו אלו לאלו. ומעתה כל אחד מישראל הביא כל שלוש עשרה המינים ועשה כל המלאכות האמורות. (אוה"ח)

ויעשו בני ישראל... כן עשו – הפסוק חוזר פעמיים ויעשו כן עשו, לומר לך שאף על פי שהמלאכה המרובה הזאת נעשתה במהירות לא נעשתה באיסור: שלא עבדו לא בשבת ולא ביום טוב ולא בלילות. (מהרי"ל דיסקין)

ככל אשר ציוה ד' את משה כן עשו – כי לא היו יכולים ישראל להבין את המצוה על שלימותה כאשר ציוה ד'. רק בכח העשי כשקיימו המצוה כראוי רק אז הבינו מהות המצוה. (קדושת לוי)

"את המנורה הטהורה, את נרותי נרות המערכה ואת כל כלי, ואת שמן המאור" (לט, לו)
נרות המערכה – יתכן שדרך המנורה להיות בהן נרות לנוי או להרבות בהן אור לפרקים, ואין כן במנורת הקודש כי לא היו בה רק שבעת הנרות. ועל כן פירש נרות המערכה כי הן אשר יערוך אותן בין הערביים. (רמב"ן)

"ככל אשר ציוה ד' את משה, כן עשו בני ישראל את כל העבודה" (לט, מב)
כן עשו בני ישראל – ובפסוק הבא: והנה עשו אותה.... כן עשו, שלוש פעמים לשון עשי כנגד מה שחטאו בעגל במחשבה ובדיבור ובמעשה. וכאן תיקנו שלוש מדרגות הרע הני"ל. (אוה"ח)

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה, כאשר ציוה ד' כן עשו. ויברך אותם משה" (מ, מג)
וירא משה את כל המלאכה – מלאכת בריאת העולם באה אז על תיקונה. (הרי"ם)

והנה עשו אותה – אותה את מלאכת המשכן עשו לשם שמים. כן עשו. עשו את עצמם, חזרו בתשובה שלימה וקידשו את עצמם. (אלשיך)

ויברך אותם משה – אמר להם יהי רצון שתישרה שכינה במעשי ידכם. גם על מעשי ידכם בבתיכם תישרה שכינה וברכה, אחרי שהרימותם תרומת ד' לנדבת המשכן תחול מעתה הברכה על השאר כי כן דרך התורה שחיטה אחת פוטרת את כל הכרי ובעל הבית מתברך על ידה, כנאמר ובחוננוי נא בזאת... והריקותי לכם ברכה עד בלי די.

"ואת מכסה עורת האילם המאדמים ואת מכסה ערת תחשים" (לט, לד)
עורות האילים נזכרו כאן בכתוב מלא (למחצה), 'עורת', ואילו עורות התחשים נזכרו כאן בכתוב חסר, 'ערת', שכן אמרו חז"ל (שבת כח), כי התחש נזדמן למשה רבינו לפי שעה ואח"כ נגזו. ועוד אמרו, כי חית התחש היתה מעשה ניסים, שכן היה זה תחש אחד גדול, אשר אורך עורו היה שלשים אמה וממנו נעשה המשכן.

מעתה מובן מדוע נזכרו עורות התחשים בכתוב חסר, שכן כתיב חסר מורה על היות הדבר יחיד ואחד, וכמו שדרשו חז"ל על הפני ופינחס כי לא שניהם חטאו, שכן נזכרה שם המילה 'מעבירים', ככתיב חסר, 'מעבירים' (שבת נח), לפי דברי מדרש תנחומא לא היה אלא עור תחש אחד, ומשום כך נזכרו עורות התחשים בכתוב חסר לא כן עורות האילים המאודמים אשר נעשו מכמה וכמה אילים, ומשום כך נזכרו עורות אלו בכתוב מלא.

(הגר"ח קניבסקי שליט"א, טעמא דקרא)

הליכות והלכות

דיני ארבע פרשיות

בשבת זו מתחילים סדרה של "4 פרשיות": שבת שקלים, שבת זכור, שבת פרה ושבת החודש. לשם קריאה זו מוציאים ספר נוסף והמפטיר עולה וקורא.

שבת זו - שבת שקלים - אנו קוראים על מצות נתינת מחצית השקל בבית המקדש. כיון שבאחד באדר משמיעין על השקלים תיקנו חז"ל לקרא פרשה זו שבת לפני ראש חדש אדר, או ברי"ח אדר בעצמו (כמו השנה) השקלים ניתנו עבור קרבנות ציבור, שהוקרבו כל השנה בבית המקדש, ואנו עושים זכר לזה בקריאה זו. אם שכחו ולא קראו אין תשלומים בשבת הבאה. אם נזכרו בשבת עצמה וכבר סיימו את קריאת ההפטרה, יוציאו ספר תורה ויקראו עם ברכות ויאמרו קדיש. ואת ההפטרה של שקלים יגידו ללא ברכה. אם נזכרו באמצע קריאת ההפטרה יפסיקו, ויקראו את פרשת שקלים (והוא הדין לגבי שאר הפרשיות) אם עולה אחר, שיברך ברכת התורה עם קדיש ויתחיל ההפטרה בברכה. לפרטים עיין משנה ברורה סימן תרפ"ה.

מנהג ספרד להגיד שני קדישים אם יש שני ספרי תורה, אחד על כל ספר. ומנהג אשכנז להניח את שני הספרים על התיבה ולומר קדיש אחד לאחר קריאת פרשת השבוע.

והשנה שחל בשבת מוציאין 3 ספרים ונהגו לעלות בספר הראשון 6 עולים ואין אומרים קדיש והשביעי עולה בספר של ר"ח ואומר קדיש והמפטיר בספר פרשת שקלים ואומר שוב קדיש, כך נהגו בני ספרד.

מעשה חכמים

מעשה הצדקה

בספר ידברי דוד, מובא מעשה מופלא שמע האדמו"ר מנארל, מהרה"ג החסיד רבי שמואל הלפרין, אבי"ד אמסטרדם, שמע מבין-גיסו של האדמו"ר הזקן מטשורטקוב זצ"ל.

פעם אחת, אחרי תפילת שחרית, קרא הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב למשמשו, והביא לו מכתב שנשלח על ידי בני אחת העיירות, המבקשים שייסיעו בידם בענין צדקה נחוצה עד למאוד.

גם בנו של האדמו"ר, רבי ישראל מטשורטקוב, היה נוכח שם, ועוד כמה מן המקורבים. נענה אחד מן המקורבים ואמר, שאי אפשר לבקש עתה מעות מ'העולם' כי מצב הפרנסה דחוק ומצומצם מאד, ואי אפשר להכביד עליהם יותר. כמה מן הגבאים הצטרפו אף הם לדברי המקורב ההוא.

האשה בכתה בשברון לב

פתח האדמו"ר רבי דוד משה מטשורטקוב זצ"ל את פיו, ואמר, אספר לכם מעשה.

הפוסק הגדול, שכל בית ישראל נשען עליו, הלא הוא הרמ"א, ישב כידוע על כסא הרבנות בקראקא. באותו זמן, התגורר בקראקא איש פשוט מאוד בשם משה, והיו בני העיר מכנים אותו בכינויים שונים כמו 'משה סבל' על שם אומנותו, או 'משה שיכור', 'משה שבתניק', ועוד כינויים מכיניים שונים.

שני השמות האחרונים ניתנו לו בשל המנהג שאימץ לעצמו לחסוך לחם מפיו בכל ימות השבוע, ולקמץ בהוצאותיו, לצרף פרוטה לפרוטה, וביום ששי ערב שבי"ק, טרם הלך למקוה לטבול לכבוד שבת, היה נכנס לבית המרחץ, וקונה לו יין ושונה לשכרה, ובשעת שחרותו היה שר 'שבת, שבת, שבת', עד שהיו בני העיר מכנים אותו 'משה שיכור', 'משה שבתניק'.

פעם אחת, ביום ששי, כאשר הלך אל בית המרחץ לשתות לשכרה כהרגלו, שמע אשה אחת בוכה בשברון לב. הוא התקרב אל חלון ביתה, ולתדהמתו שמע שהיא אומרת 'משה הלך לשתות, ולי אין עדיין כסף לנרות שבת'...

סיפר הרבי מטשורטקוב, שלשמע דבריה נבוך האישי מאוד, ותגדל המלחמה בליבו. יצרו הטוב השיאו לתת את המעות לאשה האומללה, כדי שתוכל גם היא להדליק נרות שבת ככל בנות ישראל. ומאידך, יצרו הרע הניאו מכך, ואמר לו שלא יבטל ממנהגו הקבוע, ולא ייתן לה את הכסף שחסך לעצמו כל ימות השבוע.

נתיישב משה בדעתו, והחליט להתגבר כארי ולתת לה את המעות שבידו. וכך עשה. הביא לה את כל הכסף ושלח אותה לקנות נרות ולהדליקם, ואילו הוא ביטל הפעם ממנהגו, והלך למקוה לטבול לכבוד שבת קודש, ללא שתיית כוס, כהרגלו.

הנפטר סיפר שהוא כבר נסתלק מן העולם...

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מוסלמים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הנון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה. נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

שקליהם בעונתם ותיטרם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן, כדי שתהא תרומת הלשכה כבתחילתה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובו ביום נתרמה התרומה. (יו"ר שקלים)

ויברך אותם משה – אמר להם ד' אלקי אבותיכם יוסף עליכם וגוי' תוי"כ שמיני. אמר להם ויהי נועם ד' עליכם, אמר להם יהי רצון שתישרה שכינה במעשה ידיכם. סדר עולם. אמר להם יהי רצון שלא תשלוט בכס עין הרע ולא אויב במעשי ידיכם. מדרש אגדה. אמר להם כשם שנתעסקתם במלאכת המשכן ושרתה שכינה על מעשי ידיכם כן תזכו ותבנו לפניו בית הבחירה ותישרה שכינה על מעשי ידיכם. (תוספתא מנחות)

כי ענן ד' על המשכן יומם ואש תהי' לילה בו – כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא נצרך אחד מהם לא לאור החמה ולא לאור הלבנה בלילה אלא: האדים ידעו ששקעה החמה. הלבין היו יודעים שזרחה החמה. ומסתכל בחבית ויודע מה שבתוכה מפני ענן השכינה שביניהם. ואף לעתיד לבוא כן, שנאמר קומי אורי כי בא אורך וכבוד ד' עליך זרח. (ברייתא דמלאכת המשכן)

כאשר סיים האדמו"ר רבי דוד משה מטשורטקוב לספר המעשה, עמד בנו רבי ישראל ממקומו והלך מיד לקבץ המעות בין החסידים, כבקשת הקהילה ההיא במכתבה, ואף שידע את מצבם הקשה של החסידים, וידע שבדאי לא יתנו לו כי אם סכומים פעוטים, וייגרמו לו בזיונות, הלך ועשה כמצוות אביו, וכמאמרם ז"ל (ברכות דף י" עמוד א') 'מאי דמפקדת איבעי לך למעבד, ומה דניחא קמיה קודשא בריך הוא לעביד (מה שהינך מצווה לעשות, עשה, והשייית יעשה מה שנוח לו לעשות). (ברכי נפשי עמ' קסב-קסד)

מדרשי חכמים

אלה פקודי המשכן – והרי העמדנו שהברכה אינה שורה בדבר העומד במידה וחשבון אם כן למה הי' במשכן הכל בחשבון, אלא שאם החשבון בא מצד הקדושה שורה עליו ברכה תמיד ואינה עוברת ממנו, אבל כל שאר דברי העולם שאינם באים מצד הקדושה אין הברכה שורה עליהם כשהם בחשבון, משום שסטי"א שהוא רע עין יכול לשלוט עליו, וכיון שיכול לשלוט עליו לא נמצאת בו ברכה כדי שלא תגנעה ברכות לצד ההוא. אשר פוקד על פי משה. מצינו באלהיו שאמר כד הקמח לא תיכלה, והרי הקמח ההוא הי' מדוד, מלאו כף קמח בכד, והי' ראוי שלא תישרה בו ברכה, ולא פסקו ממנו ברכות בגלל המלח של אליהו. משכן העדות. אף על גב שעומד חשבון הואיל ופוקד על ידי משה כל שכן ששורות בו ברכות, ולכן כתיב אשר פוקד על פי משה.

באחד לחודש הוקם המשכן – באחד באדר משמיעין על השקלים כדי שיביאו ישראל

לא עברו כמה שעות, והנה בפתע-פתאום מסתלק משה לבית עולמו. ובהיות השעה מאוחרת וסמוכה מאד לכניסת השבת, לא היו יכולים לטפל בקבורתו קודם השבת, ויניחוהו בחדר המתים הסמוך לבית הכנסת, מתוך כוונה שבמוצאי שבת יטפלו בקבורתו. עם צאת השבת, הופיע משה הנפטר לפני הרמ"א, ואמר לו, תדעו לכם שבשמים יש עליכם קטרוג גדול, ואנוכי שליח מטעם בית דין של מעלה לספר לכם זאת.

הרמ"א אשר הכירו כשיכור, אמר לו, 'מה שיכור אתה, לך לביתך'. אך הנפטר סיפר לו, שכבר נסתלק מן העולם, ולא בא לכאן כי אם בשליחות ביי"ד של מעלה. הרמ"א המשיך שלא להאמין לו, אך בכל זאת הלך לבית הכנסת ושאל, 'משה סבל העדין חי הוא?' ויענו האנשים אשר היו בבית הכנסת, שמשה סבל מת אתמול, והרי הוא מונח בחדר המתים.

משנוכח הרמ"א כי אמת בפי משה, פנה אליו ושאלו לסיבת בואו אצלו. סיפר לו הנפטר, שבשמים יש עליו קטרוג גדול, על אשר אינו מזכה את העניים בנתינת צדקה. המנהג בקראקא היה שאדם שמחמת עוניו אין לו אפשרות ליתן מעות הרבה, אין הגבאים באים לבקש ממנו כלל, ומתוך כך אין העניים זוכים במצוה, ונתעורר מזה קטרוג גדול.

וישאל אותו הרמ"א איך אפשר להסיר הקטרוג, ומשה השיבו שמהיום והלאה כאשר יצטרכו לאסוף מעות לצורך צדקה, ילכו גם לבתי העניים ופשוטי העם לזכותם במצוה, ואף שיהיה מכך בזיון לעניים.

מששאלו הרמ"א מה עלה בידו בשמים, השיב משה, שילאחר שהתגברתי על תאוות לבי, ונתתי כל חסכוני ל צורך מצוה, הכרעתי כל עוונותיי, והכריעו בשמים לקחת נשמת יתיכף מן העולם, למען לא אשוב לחטוא ולקלקל עודי. ומכאן אנחנו למדים, אמר האדמו"ר, על גודל מעלתו של אדם הפותח את ליבו למען הזולת.

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
ה אדר ב'	ד אדר ב'	ג אדר ב'	ב אדר ב'	א אדר ב'	כט אדר א'	כה אדר א'
רבי מרדכי שלמה פרידמן האדמו"ר מבוניא רבי אחאי בר רב הונא מראשי רבנן סבוראי	רבי לייב שרה'ם	רבי מרדכי יפה קעל הלבוש רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים האדר"ת	רבי ישראל אלתר האדמו"ר מגור	בנייהו בן יהודע רבי אברהם אבן עזרא רבי שבתאי בהן בעל הש"ך	רבי יעקב קמיניצקי ראשי ישיבה תורה ודעת	רבי שמואל הלוי קליין רבי מרדכי חברוני ר"מ ישיבת חברון
שקיעה 7:00						שקיעה 5:52

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה